سرمقاله

دانشجو؛ سرمایه‌ای که باید دیده شود

ادامه از صفحه یک

ارتقای سواد دانشجویان زمانی معنا پیدا می‌کند که در کنار آموزش نظری، مهارت‌هایی مانند تحلیل، حل مسئله، هوش اجتماعی، سواد رسانه‌ای، سواد دیجیتال و توانایی کار گروهی نیز تقویت شود. دانشگاهی که به این ضرورت بی‌توجه باشد، دانشجویی را به جامعه تحویل می‌دهد که با واقعیت‌های اقتصادی و فناوری هماهنگ نیست و در نتیجه سرخورده یا ناامید می‌شود.

یکی از روش‌های مؤثر برای ارتقای کیفیت سواد دانشجویان، پیوند میان دانش و تجربه است. کارگاه‌های عملی، دوره‌های مهارت‌محور، پروژه‌های واقعی، همکاری با صنعت و بخش‌های اجتماعی، و ایجاد بسترهای کارآموزی واقعی می‌تواند دانشگاه را به مکانی برای تجربه‌کردن تبدیل کند. تجربه زیسته، بهترین مکمل آموزش نظری است. دانشجویی که فرصت تجربه‌کردن پیدا کند، هم انگیزه بیشتری برای یادگیری دارد و هم پس از فارغ‌التحصیلی با اعتمادبه‌نفس بیشتری وارد بازار کار می‌شود.

در کنار مهارت و رفاه، یکی از مهم‌ترین نیازهای دانشجوی امروز، «احساس دیده‌شدن» است. دانشجو باید بداند صدایش شنیده می‌شود، سازوکارهای گفت‌وگو میان دانشجویان و مدیران دانشگاه، شورای‌های مشورتی، سامانه‌های ثبت درخواست و پیگیری شفاف، و فرهنگ پاسخ‌گویی محترمانه، باعث می‌شود دانشجو دانشگاه را خانه دوم خود بداند. هرجا دانشجو احساس کند نظراتش بی‌تأثیر است یا مشکلاتش نادیده گرفته می‌شود، انگیزه یادگیری نیز افت می‌کند.

سواد اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی نیز جزء نیازهای مهم دانشجویان است که خیلی به آن پرداخته نشده و بسیاری از چالش‌های شغلی و شخصی آینده آن‌ها نه به دلیل کمبود دانش تخصصی، بلکه به دلیل ضعف در مهارت‌های ارتباطی، هشداردهنده است. کلاس‌های مهارت ارتباط، حل تعارض، مدیریت استرس، ارتباط بین‌فرهنگی و اخلاق حرفه‌ای باید بخش جدایی‌ناپذیر تجربه دانشگاه باشد.

دانشجوی امروز به فضایی نیاز دارد که ساحت انسانی او را رشد دهد، توان یادگیری‌اش را تقویت کند و رفاه حداقلی لازم برای تمرکز بر مسیر آینده را فراهم آورد. اگر دانشگاه را کارخانه انسان‌های توانمند آینده بدانیم، دانشجو نه مصرف‌کننده خدمات آموزشی، بلکه سرمایه‌ای ارزشمند است که کیفیت توجه به او، کیفیت آینده ما را تعیین می‌کند. روز دانشجو فرصتی است برای بازنگری؛ برای اینکه به یاد بیاوریم پیشرفت هیچ جامعه‌ای بدون توسعه سرمایه انسانی ممکن نیست و دانشجو در قلب این سرمایه قرار دارد.

خبر

دریادار سیاری:

روحیه کارکنان ارتش و آمادگی تجهیزات در وضعیت بسیار خوبی است

معاون هماهنگ کننده ارتش در واکنش به بیانیه اخیر شورای همکاری خلیج فارس درباره برگزاری رزمایش نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در جزایر سه گانه تصریح کرد: در گذشته گفته‌ام و امروز هم می‌گویم که خلیج فارس و جزایر ایرانی خلیج فارس جزو خاک جمهوری اسلامی ایران و جدایی ناپذیر است و هیچ کسی نمی‌تواند در مورد این‌ها نظری بدهد.

به گزارش ایسنا، امیر دریادار حبیب الله سیاری معاون هماهنگ کننده ارتش پیش از ظهر چهارشنبه ۱۹ آذر ۱۴۰۴ در حاشیه مراسم اختتامیه سومین دوره مسابقات مهارت آموزی کارکنان وظیفه ارتش در جمع خبرنگاران در پاسخ به پرسشی درباره سطح توانمندی‌های ارتش با بیان اینکه «ارزیابی‌هایی که ستاد ارتش در ارتباط با بررسی توانمندی نیروهای زمینی، هوایی، دریایی و پدافند انجام می‌دهد، مستمر است و معمولاً هم تمام جزئیات کار را اعم از مهارت کارکنان، از آمادگی سلاح، نحوه شناسایی دشمن و اشراف اطلاعاتی، شامل می‌شود»، اظهار کرد: به لطف خدا در ارزیابی‌های اخیر به این نتیجه رسیدیم که روحیه کارکنان و آمادگی تجهیزات در وضعیت بسیار خوبی است و با توجه به تجربیات به دست آمده در نحوه تاکتیک‌ها و عملکرد نیروها در زمین، آسمان و دریا همه تجدید نظرهای لازم انجام شده است. وی در پاسخ به پرسش دیگری در مورد بیانیه اخیر شورای همکاری خلیج فارس درباره برگزاری رزمایش نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در جزایر سه گانه تصریح کرد: در گذشته گفته‌ام و امروز هم می‌گویم که خلیج فارس و جزایر ایرانی خلیج فارس جزو خاک جمهوری اسلامی ایران و جدایی ناپذیر است و هیچ کسی نمی‌تواند در مورد این‌ها نظری بدهد؛ مجدداً تاکید می‌کنم که خلیج فارس، خلیج فارس بوده، هست و خواهد بود.

از «بگیر بشین» زاکانی تا «شعار نده» پورمحمدی

مسئولان کشور زبان دارند، اما گوش نه!

۳۰ هزار دانشجوی ایرانی در دانشگاه‌های ترکیه تحصیل می‌کنند؛ پاسخ آن‌هایی که ماندند تا همه چیز را بسازند هم این است: «این‌ها که می‌گویی شعار است؛ قصه نگو، بگیر بشین.» این عبارت هدیه علیرضا زاکانی به دانشجویان در روز دانشجوست.

امروز ۳۰ هزار دانشجو در ترکیه درس می‌خوانند، نظام در تلاش برای جلوگیری از گستردگی مهاجرت‌هاست اما برخی مسئولین به جای ایجاد فضایی برای سخن گفتن، تریبون محدود باقی مانده را نیز به فضایی پر تنش تبدیل می‌کنند؛ آسیب ادامه این روند به جامعه چیست؟

به گزارش فرارو، میل مهاجرت از ایران در میان دانشجویان کم بود که حالا این میل به سراغ دانش‌آموزان رفته. طبق آخرین داده‌هایی که حسین سیمایی صراف، وزیر علوم، در اختیار قرار داده ۳۰ هزار دانشجوی ایرانی در ترکیه در حال تحصیل هستند. اگرچه هنوز اطلاعاتی در مورد تعداد دانشجویان حاضر در سایر کشورها نیست اما نکته روشن، حاضر نبودن هزاران تفکر، پرسش و گفتمان برای سازندگی ایران است.

تعداد دانشجویان باقی مانده هم اگر با تفکری انتقادی سعی داشته باشند از موقعیت استفاده کرده و پرسشی مطرح کنند با پاسخ‌هایی آبشاری روبه‌رو می‌شوند. نمونه چنین پاسخ‌هایی از زبان شهردار تهران شنیده شد. نمونه‌ای دیگر هم برخورد مصطفی پورمحمدی، دبیرکل جامعه روحانیت مبارز با دانشجویان دانشگاه علوم تحقیقات تهران بود که با زبانی مشابه زاکانی به دانشجو گفت: «شعار ندهید!»

صرف نظر از اینگونه پاسخ‌ها و با نگاهی کلی باید پرسید که وقتی فضای گفت‌وگو میان دانشجویان و حکومت محدود شود، چه تاثیری بر روحیه پرسشگر و تفکر انتقادی او و در نهایت جامعه خواهد گذاشت؟

علیرضا شریفی یزدی، جامعه‌شناس، روان‌شناس اجتماعی و مشاور علمی در پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش تهران، در گفت‌وگو با فرارو به بررسی این مساله پرداخت و گفت: «ایران سال‌ها هزینه‌های فراوانی، مثلا بر سر مساله پوشش، پرداخت کرده و اکنون دوباره همان حرف‌های گذشته تکرار می‌شود. این نشان می‌دهد قرار نیست گوش‌ها به کار بیفتند و همین خطر موجب فاصله گرفتن هرچه بیشتر دانشجویان می‌شود.»

مسئولان کشور زبان دارند، اما گوش نه

علیرضا شریفی یزدی به فرارو گفت: «یکی از بزرگ‌ترین مشکلات بخش قابل توجهی از مسئولان کشور این است که زبان دارند، اما گوش نه؛ سرهایی که مدام حرف می‌زنند، اما انگار توان شنیدن ندارند. وقتی مسئولی فقط گویش دارد و می‌گوید، اما نمی‌شنود یا حتی وانمود می‌کند شنیده، اما در عمل اثری از آن دیده نمی‌شود؛ یعنی خود را بیشتر در جایگاه واعظ می‌بیند تا شنونده.»

این جامعه شناس گفت: «کم‌کم، به دلایل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و به‌ویژه با گسترش دسترسی به اطلاعات و اینترنت، روحیه مطالبه‌گری که در نسل‌های مختلف وجود داشت، در نسل زد و جوانان امروز بسیار شدیدتر و دقیق‌تر بروز کرد؛ نسلی که حرفش را رک می‌زند و اعتقادی به ملاحظه‌کاری ندارد.»

او افزود: «به همین دلیل، در سال‌های اخیر هرجا جمعی شکل گرفته به‌ویژه اگر جمعیت جوان بوده باشد، مانند دانشجویان معمولا مسئولان با چالش مواجه شده‌اند؛ برخی از میدان گفت‌وگو عقب نشسته‌اند و برخی دیگر به استفاده از کلمات تخریبی و واکنش‌های تند پناه برده‌اند.»

وقتی پرسش دانشجو شنیده نمی‌شود، فضا رادیکال می‌شود

شریفی یزدی گفت: «اینکه این شیوه برخورد چه پیامدی دارد، روشن است: تا زمانی که گفت‌وگو میان مسئولان و مردم رایج باشد، هنوز می‌توان امیدوار بود که از طریق بحث، مناظره و پرسش‌وپاسخ، مسائل طرح و حتی حل شوند. اما وقتی مسئولی به‌جای پاسخ متقن، به اهانت، توهین یا نادیده گرفتن سخن دانشجو روی می‌آورد، چه رخ می‌دهد؟ از نگاه جمعیتی که پایین نشسته‌اند و امروز تقریبا همه دوربین در دست دارند چنین رفتاری نشانه‌ای از بی‌منطقی فرد یا دستگاهی است که از بالا می‌خواهد که مدام حرف می‌زنند، اما انگار توان شنیدن ندارند. وقتی مسئولی فقط گویش دارد و می‌گوید، اما نمی‌شنود یا حتی وانمود می‌کند شنیده، اما در عمل اثری از آن دیده نمی‌شود؛ یعنی خود را بیشتر در جایگاه واعظ می‌بیند تا شنونده.»

این جامعه شناس گفت: «کم‌کم، به دلایل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و به‌ویژه با گسترش دسترسی به اطلاعات و اینترنت، روحیه مطالبه‌گری که در نسل‌های مختلف وجود داشت، در نسل زد و جوانان امروز بسیار شدیدتر و دقیق‌تر بروز کرد؛ نسلی که حرفش را رک می‌زند و اعتقادی به ملاحظه‌کاری ندارد. برایشان تعیین تکلیف کند. از سوی دیگر، دانشجو سرخورده می‌شود؛ احساس می‌کند این مسیرها برای رساندن صدا به جایی نمی‌رسد.»

او افزود: «خطر اصلی همین‌جاست: وقتی پرسش دانشجو شنیده نمی‌شود، فضا به‌سمت رادیکالیزه شدن حرکت می‌کند. در چنین فضایی، هیجان جای منطق را می‌گیرد و احتمال بروز رفتارهای غیرقابل کنترل افزایش می‌یابد.»

بین دانشجو و مسئولین گسستی عمیق در حال شکل‌گیری‌ست

این آسیب شناس اجتماعی گفت: «این یکی از خطراتی است که وجود دارد. وقتی فرد از دریافت پاسخ قانع‌کننده از سوی مسئول ناامید می‌شود و در عین حال مورد سرزنش و تحقیر قرار می‌گیرد و سخنش شنیده نمی‌شود حتی اگر آن سخن منطقی نباشد نتیجه‌اش ایجاد فاصله‌ای عمیق میان این دو گروه است. اکنون نیز شکاف میان‌نسلی قابل‌توجهی میان ما وجود دارد و اگر همین روند ادامه یابد، این شکاف به گسست کامل تبدیل خواهد شد. هر دو به زبان فارسی سخن می‌گویند، اما یکدیگر را نمی‌فهمند و در چنین وضعی، آنچه نباید رخ دهد، رخ می‌دهد.»

بسیاری از مسئولان ظرفیت جایگاهشان را ندارند

او افزود: «نکته دیگر آن است که برخی از مسئولان ما به اندازه جایگاهی که در آن ایستاده‌اند ظرفیت ندارند. مدیری که بر مسندی تکیه می‌زند باید لباس متناسب با آن جایگاه بر تن داشته باشد، اما در کشور ما چنین تناسبی کمتر دیده می‌شود و برخی از مسئولان در قدوقامت آن جایگاه نیستند.»

مهاجرت و افسردگی دانشجویان از همین سرخوردگی بوجود می‌آید

شریفی یزدی گفت: «در نتیجه این وضعیت، دانشجویان دلمرده، ناامید، مایوس و سرخورده می‌شوند. گروهی به افسردگی، انزوا و گوشه‌نشینی رو می‌آورند؛ گروهی دیگر راه مهاجرت را در پیش می‌گیرند؛ و عده‌ای نیز ممکن است واکنش‌های تند نشان دهند شاید نه در همان لحظه، اما بعدها. می‌گویند: «آمدیم صحبت کنیم، نشد؛ حالا باید صدایمان را به شکل دیگری برسانیم.»

او افزود: «این نداشتن گوش، مسبوق به سابقه است.این نشان می‌دهد قرار نیست گوش‌ها به کار بیفتند و همین خطر موجب فاصله گرفتن هرچه بیشتر دانشجویان می‌شود.»

در ایتالیا از ۱۲ دانشجو، ۸ نفر ایرانی و از هر ۴ استاد ۲ نفر ایرانی هستند

این جامعه شناس گفت: «یکی از اساتید که در دانشگاهی در رم در مقطع فوق‌لیسانس تدریس می‌کند، می‌گفت: وقتی وارد کلاس می‌شوم، از ۱۲ دانشجو، ۸ نفر ایرانی‌اند و از میان ۴ استادی که تدریس می‌کنند نیز ۲ نفر ایرانی هستند. گاهی حتی در روزهایی که خارجی‌ها تعطیل‌اند، ما کلاس را به زبان فارسی برگزار می‌کنیم.»

او در نهایت گفت: «این صحنه شبیه همان قاب معروف است که در کشتی، همه سرنشینان ایرانی بودند اما هرکدام نماینده کشورهای دیگر، نه ایران. ترکیه نیز اکنون حدود ۳۰ هزار دانشجوی ایرانی را جذب کرده، چون بسیاری از خانواده‌ها دیگر توان مالی مهاجرت به آمریکا و کانادا و پول ندارند و ترکیه را به‌عنوان مقصدی ارزان‌تر انتخاب می‌کنند.»

واکنش پزشکیان به حواشی ایجادشده پیرامون دو ماراتن کیش:

نباید بی‌جهت برای مردم محدودیت ایجاد کرد

رئیس جمهور تاکید کرد: نباید بی‌جهت برای مردم محدودیت ایجاد کرد یا آنها را تحت فشار گذاشت؛ هر اقدامی که باعث نارضایتی مردم شود، دقیقا کمک به رژیم صهیونیستی است. ما نه تنها موافق ناهنجاری‌ها نیستیم، بلکه مخالف جدی آن هم هستیم، اما بحث بر سر نحوه و چگونگی مواجهه با این ناهنجاری‌هاست.

به گزارش ایسنا، یکصد و سی و پنجمین جلسه هیئت دولت صبح امروز - چهارشنبه ۱۹ آذر - به ریاست مسعود پزشکیان برگزار شد.

در این جلسه علاوه بر طرح و بررسی مسائل و موارد اجرایی توسط اعضا، رئیس جمهور با اشاره به سخنان روز گذشته عارف در نشست «انجمن علوم مدیریت» اظهار داشت: یکی از محورهای رشد اقتصادی، توجه جدی به امر بهره‌وری است. یکی از لوازم ضروری ارتقای بهره‌وری، توجه به آموزش و ارتقای مهارت‌های نیروی انسانی است.

پزشکیان از دستگاه‌های اجرایی خواست برنامه‌ریزی‌های لازم را برای ارائه آموزش‌های مرتبط با ارتقای مهارت‌های شغلی مدیران و کارکنان‌شان داشته باشند و افزود: این مسئله به هیچ وجه به معنای کاهش تعداد نیروی انسانی نیست، بلکه یک ضرورت برای ارتقای مهارت‌ها و توانمندی‌های شغلی به خصوص در دستگاه‌های اجرایی و در راستای بهبود انجام ماموریت‌های اداری و تکریم ارباب رجوع است. ماه رمضان به عنوان ماه خودسازی، فرصتی مغتنم برای اجرای برنامه‌های ارتقای مهارت‌های شغلی است و امیدوارم که به این ترتیب بتوانیم گامی در مسیر حل مشکلات مردم برداریم.

رئیس جمهور همچنین سازمان اداری و استخدامی کشور را موظف کرد که با کمک کارشناسان، محتوای آموزشی متناسب را برای ارتقای مهارت‌ها در مشاغل و مسئولیت‌های مختلف، تهیه و در اختیار دستگاه‌ها قرار دهند.

در ادامه جلسه امروز، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت ضمن قدردانی از حضور اعضای دولت در دانشگاه‌ها و مراکز علمی به مناسبت روز دانشجو، گزارش مبسوطی نیز از برخی مسائل مرتبط با حوزه فرهنگ و نیز حواشی ایجاد شده پیرامون یک رویداد ورزشی در جزیره کیش ارائه کرد.

رئیس جمهور در واکنش به این گزارش، با بیان اینکه نباید کاری کنیم که مردم از نظام رانده و ناراضی شوند، افزود: نباید بی‌جهت برای مردم محدودیت ایجاد کرد یا آنها را تحت فشار گذاشت؛ هر اقدامی که باعث نارضایتی مردم شود، دقیقا کمک به رژیم صهیونیستی است. ما نه تنها موافق ناهنجاری‌ها نیستیم، بلکه مخالف جدی آن هم هستیم، اما بحث بر سر نحوه و چگونگی مواجهه با این ناهنجاری‌هاست.

پزشکیان تصریح کرد: مردم با انبوه مشکلات اداری و معیشتی مواجه هستند که کسی به این مشکلات حساسیتی نشان نمی‌دهد، اما به محض اینکه یک ناهنجاری کوچک در جایی مشاهده شود، عده‌ای فریاد وا اسلاما سر می‌دهند؛ نباید به جای حل ریشه‌ای مسئله به دنبال پاک کردن صورت مسئله باشیم. در عرصه پزشکی گاهی تاکید می‌شود که برای برخی دردها نباید مسکن تجویز شود، چرا که نوعی سرپوش گذاشتن بر آن عارضه و درد بوده و ممکن است باعث بروز عوارض یا رویدادهای شدیدتر و تلخ‌تر شود.

وزیر ورزش و جوانان نیز گزارشی از موضوع برگزاری مسابقه دو ماراتن در جزیره کیش ارائه کرد و گفت که جوسازی‌ها نسبت به این برنامه از قبل شروع شده بود و در عین حال فدراسیون مربوطه هم ورودی غیرموجه به موضوع داشت، اما با همه اوصاف، وزارت ورزش و منطقه آزاد بیانیه مشترکی در این خصوص منتشر کردند.

رئیس جمهور از وزیر ورزش و رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت خواست که گزارشی از سوابق و مسائل پیش آمده در خصوص این رویداد تهیه و ارائه کنند. در بخش دیگری از جلسه امروز هیئت دولت، رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران، گزارشی از همایش ۲۰ هزار نفری همسران و مادران شهدا، ارائه کرد. به گفته مهندس اوحدی، از جمله نکات جالب این همایش یکی این بود که همسران و مادران شهدای جنگ ۱۲ روزه توسط همسران و مادران شهدای ۸ سال جنگ تحمیلی مورد تقدیر قرار گرفتند و همچنین این مراسم به حضور مادر ۷ شهید از استان اصفهان، مزین بود.

در این جلسه همچنین اعضا اساسنامه سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی را تصویب کردند.

اخبار

سقاب‌اصفهانی:

اساسنامه سازمان مدیریت راهبردی انرژی در دولت تصویب شد

رئیس سازمان سیاست‌گذاری و مدیریت راهبردی انرژی از تصویب اساسنامه این سازمان در جلسه امروز هیئت دولت خبر داد.

به گزارش ایسنا، اسماعیل سقاب اصفهانی در حاشیه جلسه امروز هیئت دولت در جمع خبرنگاران اظهار کرد: اساسنامه سازمان ما امروز در جلسه هیئت دولت تصویب شد و ما کارمان را دنبال خواهیم کرد.

رئیس سازمان سیاست‌گذاری و مدیریت راهبری انرژی ادامه داد: از امروز سازمان به‌طور رسمی آغاز به کار می‌کند و ما با اتکا به پشتیبانی مردم، بخش خصوصی، رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهوری و سران قوا، این مسیر را با قدرت ادامه خواهیم داد.

وی یادآور شد: در دولت هم طرح تحولی ویژه‌ای در دست بررسی است؛ البته طرح فعلی مربوط به بنزین، حاصل بررسی قبلی دولت بوده و ارتباطی با سازمان ما ندارد، اما طرح تحول جدید، پس از تصویب نهایی اساسنامه، در نوبت بررسی دولت قرار خواهد گرفت. بعد از جمع‌بندی و اصلاحات لازم، آن را ارائه خواهیم داد.

وی همچنین در پاسخ به پرسشی درباره علت وقوع حادثه تصادف خانواده‌اش، اظهار کرد: اعلام علت حادثه بر عهده نیروی انتظامی و پلیس است. من هم مثل بقیه از طریق اخبار متوجه شدم چه اتفاقی افتاده است. دربارهٔ جزئیات آخرین لحظات هم واقعاً فرصتی برای صحبت نبوده و من و پسرم در شرایطی نیستیم که بتوانیم درباره آن لحظه‌ها حرف بزنیم.

سقاب اصفهانی یادآور شد: اما در زمینه اهدای عضو باید بگویم که کاری ارزشمند است و پیش از من هم به دست بسیاری از پدران و مادران این سرزمین انجام شده و من نیز از آنان یاد گرفتم. ما هیچ‌وقت درباره این موضوع با حسنا و سبحان صحبتی نکردیم اما با همسرم بارها صحبت کرده بودم و قرار گذاشته بودیم اگر برای یکی اتفاقی افتاد، دیگری این کار را انجام دهد.

معاون رئیس‌جمهوری تأکید کرد: اما در مورد انگیزه‌ام برای ادامه کار باید بگویم این امر، مسئله‌ای کلیدی برای کشور است و بر اساس دستور رهبری خواست مردم و تاکید رئیس‌جمهوری دنبال می‌شود.

نوری قزلجه:

مابه‌التفاوت افزایش قیمت برنج با کالابرگ پرداخت می‌شود

وزیر کشاورزی از پیگیری رفع مشکل تخصیص ارز نهاده‌های دامی با دستور سران قوا خبر داد.

به گزارش ایسنا، غلامرضا نوری قزلجه در حاشیه جلسه امروز هیئت دولت در جمع خبرنگاران اظهار کرد: کار تخصیص ارز برای نهاده‌های دامی با دستور اخیر سران قوا انجام شده است.

وی ادامه داد: با این اقدام، مشکلات در زمینه نهاده‌های دامی در حال رفع شدن است.

نوری قزلجه با قدردانی از منتقدان وزارت کشاورزی به ویژه مجلس و نمایندگان گفت: رئیس مجلس شورای اسلامی به درستی نقد کرد؛ البته این نقد به وزارت جهاد کشاورزی باز نمی‌گردد به کل ساختار و اصلاحاتی که در ادغام‌ها و تفکیک وظایف اتفاق افتاده بازمی‌گردد. آقای قالیباف اشاره کرد که ما از یک سو به دنبال حمایت از تولید داخلی هستیم و از سوی دیگر تولید خارجی را با ارز یک‌سوم یا یک‌چهارم قیمت عرضه می‌کنیم و تولیدکننده داخلی نمی‌تواند با آن رقابت کند که نکته بسیار مهم، درست و فنی بود.

وزیر کشاورزی درباره افزایش قیمت برنج یادآور شد: اصلاح ساختار در قیمت برنج اتفاق افتاد و در انتقال یارانه از ابتدای زنجیره که به واردکنندگان پرداخت می‌شد اصلاح ساختار صورت گرفت تا یارانه در انتهای زنجیره به مصرف‌کننده پرداخت شود و بنابراین ارز ترجیحی آن از ابتدای آذرماه حذف شد.

نوری قزلجه ادامه داد: طبیعی قیمت در بازار معاملات افزایش پیدا کند اما قرار است - و برای سه دهک هم انجام شده - تا طبق گفته وزیر کار مابه‌التفاوت افزایش قیمت برنج پرداخت شود. در روزهای آتی برای دهک‌های دیگر نیز مابه‌التفاوت حذف نرخ ترجیحی در قالب کالابرگ پرداخت خواهد شد.

صداوسیما فرمان‌دار محتوای آنلاین می‌شود

بازگشت صیانت با چهره‌ای تازه؟

گاهی برخی خبرها چنان آرام و بی‌صدا در فضای سیاسی کشور ظاهر می‌شوند که در ابتدا کسی متوجه اهمیت‌شان نمی‌شود؛ درست شبیه موجی که از دور فقط سطح آب را کمی تکان می‌دهد اما وقتی به ساحل می‌رسد، سنگینی‌اش آشکار می‌شود. اعلام وصول طرح «قانون حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» در جلسه علنی ۱۴ آبان ۱۴۰۴ نیز یکی از همین اتفاق‌ها بود؛ خبری کوتاه در صحن علنی، اما با پیامدهایی که به‌تدریج ابعاد آن روشن شد و بحث‌های گسترده‌ای برانگیخت.

این طرح اصلاً چیست و از کجا آمده؟

در ظاهر، عنوان طرح رنگ و بوی حمایتی دارد؛ گویی قرار است چارچوبی برای سامان‌بخشی فعالیت‌های صوتی و تصویری در فضای مجازی ارائه کند. اما با مرور متن آن مشخص می‌شود ماهیت واقعی‌اش بسیار فراتر از یک سامان‌دهی ساده است. این طرح نسخه‌ای بازسازی‌شده از طرح صیانت مجلس یازدهم است؛ طرحی که به دلیل اعتراض‌های گسترده مردمی، کارشناسی و صنفی هیچ‌گاه به سرانجام نرسید. اکنون همان ایده‌ها با ادبیاتی تازه و با ساختاری منسجم‌تر دوباره روی میز مجلس قرار گرفته‌اند.

طراحان چه کسانی هستند؟

اسامی امضاکنندگان طرح، جهت‌گیری آن را کاملاً روشن می‌کند: حمید رسایی، موسی غضنفرآبادی، رضا تقی‌پور، مهدی کوچک‌زاده، محمدتقی نقدعلی، حسینعلی حاجی‌دلیگانی، کامران غضنفری. در کنار این‌ها، چهره‌هایی چون مرتضی آقاتهرانی، مجتبی ذوالنوری و نصرالله پژمان‌فر نیز در جریان نهایی‌سازی طرح نقش داشته‌اند.

این چهره‌ها سال‌هاست در زمره جدی‌ترین مدافعان محدودسازی و کنترل پررنگ‌تر فضای مجازی شناخته می‌شوند؛ بنابراین عجیب نیست طرحی که ارائه کرده‌اند، با رویکرد محدودکننده و نظارتی شدید همراه باشد. همچنین کمیسیون فرهنگی مجلس دوازدهم ـ مثل مجلس یازدهم ـ زیر سایه همان دو نام تکراری و تعیین‌کننده اداره شده: مرتضی آقاتهرانی و حمید رسایی؛ یکی رئیس شورای مرکزی جبهه پایداری و دیگری چهره نزدیک و هم‌سو با همین جریان.

طرح چند فصل دارد و ساختار آن چگونه است؟

این طرح هفت فصل دارد؛ فصولی که از تعاریف و کلیات شروع می‌شود و تا تشریح سازوکار نظارت، رسیدگی، تخلفات و مجازات ادامه می‌یابد. اما دو فصل از همه حساس‌ترند: فصل چهارم (تخلفات) و فصل پنجم (تنبیهات و مجازات‌های انتظامی)؛ جایی که ماهیت واقعی طرح آشکار می‌شود.

صداوسیما در جایگاه «تنظیم‌گر» و دارنده اختیارات انتظامی

در میانه متن، انتخابی کلیدی دیده می‌شود: صداوسیما به عنوان «تنظیم‌گر» معرفی شده است. این یعنی در حوزه صوت و تصویر فراگیر، صداوسیما:

خودش مجوز صادر می‌کند؛ خودش تشخیص می‌دهد تخلف رخ داده یا نه؛ خودش مجازات را تعیین و اعمال می‌کند؛ و از همه مهم‌تر؛ راه تجدیدنظر در آرای آن پیش‌بینی نشده است. چنین ساختاری ترکیبی از قانون‌گذار، ناظر، قاضی و مجری حکم را در اختیار نهادی قرار می‌دهد که خود رقیب مستقیم بسیاری از تولیدکنندگان محتواست.

فصل چهارم و پنجم؛ تخلف چیست و مجازات‌ها چگونه‌اند؟

در فصل چهارم، انواع متعددی از اعمال و محتواها «تخلف» شناخته شده‌اند. نکته اصلی اینجاست که انتشار هر یک از این موارد بدون مجوز تنظیم‌گر، خود به‌تنهایی تخلف محسوب می‌شود.

یعنی صداوسیما می‌تواند هر نوع تولید رسانه‌ای یا محتوای صوتی و تصویری در فضای مجازی را منوط به مجوز کند. با این تعریف، مسیر تولید محتوا کاملاً قابل کانالی‌سازی است؛ یعنی اعطای مجوز در دست صداوسیماست؛ عدم دریافت مجوز نیز تخلف محسوب می‌شود و کنترل کامل بر چرخه تولید و انتشار محتوا بر اساس سلیقه این سازمان.

با توجه به عملکرد کنونی صداوسیما، بسیاری از ناظران معتقدند می‌توان حدس زد خروجی چنین رویکردی چگونه خواهد بود: کاهش تنوع، محدودیت فزاینده و تضعیف رقابت در فضای رسانه‌ای کشور.

مجازات‌هایی که فراتر از رسانه می‌روند

فصل پنجم طرح، مخصوص تنبیهات و مجازات‌های انتظامی است. برخی از این مجازات‌ها پیامدی مستقیم بر اقتصاد دیجیتال دارند. به‌عنوان نمونه صداوسیما می‌تواند یک رسانه یا پلتفرم را تا دو سال از حقوق و درآمدهای قانونی‌اش (از جمله سهم درآمدی یا طرح‌های دانش‌بنیان) محروم کند؛ یا می‌تواند رسانه را از تبلیغات – عملی‌ترین منبع درآمد بخش خصوصی – تا سه ماه محروم کند؛ همچنین می‌تواند بر پهنای باند و سرعت اینترنت رسانه یا پلتفرم اثر بگذارد و آن را از یک هفته تا سه ماه کاهش دهد.

اما سؤال مهم اینجاست؛ چگونه «کیفیت اینترنت» که یک حق عمومی است، به ابزار تشویق و تنبیه در اختیار یک نهاد تبدیل می‌شود؟

هیئت عالی بررسی تخلفات؛ سازوکاری بدون توازن

یکی از نقدهای جدی به طرح، ساختار هیئتی است که مسئول رسیدگی به تخلفات معرفی شده است. در این طرح، نقش قوه قضاییه و سازوکار شکایت تقریباً حذف شده و تنها یک نماینده از دادستانی در هیئت حضور دارد. این هیئت پنج عضو دارد:

نماینده دستگاه اجراکننده قانون (صداوسیما)؛ رئیس هیئت

نماینده شورای عالی فضای مجازی

نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی

نماینده دادستانی کل کشور

نماینده کمیسیون فرهنگی مجلس

در عمل، ترکیب هیئت چنین است: چهار عضو با جهت‌گیری سیاسی نزدیک به صداوسیما و تنها یک عضو از حوزه قضایی.

با توجه به تجربه سال‌های اخیر، احتمالاً دو نماینده شوراهای عالی نیز از بین افراد هم‌سو با جریان فکری طراحان انتخاب خواهند شد. در چنین ترکیبی، حتی اگر نماینده دادستانی نگاه متفاوتی داشته باشد، ابزار تأثیرگذاری او تقریباً ناچیز است.

این طرح، در صورت تبدیل شدن به قانون، می‌تواند تحولاتی وسیع در فضای رسانه‌ای و دیجیتال کشور ایجاد کند؛ تحولاتی که بسیاری معتقدند ماهیت‌شان محدودکننده است. از یک سو، تولید محتوا در مسیر مجوزدهی متمرکز قرار می‌گیرد؛ از سوی دیگر، مجازات‌های اقتصادی و تکنیکی، ریسک فعالیت شرکت‌های مستقل را بالا می‌برد. حذف نقش قضایی و تمرکز اختیارات در یک نهاد غیررقابتی نیز می‌تواند به تضعیف اعتماد عمومی بینجامد.